

EGYHÁZ-KÖZÖNSÉGÜNK VAGYONI VISZONYAINAK ISMERTETÉSE.

A Keresztény Magvető azon dicséretes eljárása, hogy a tisztán egyházi dolgozatok mellett egyház-községünk administratív ügyei köréből is ad közleményeket, arra indit, hogy a jelen füzet teréből a t. szerkesztőség nagyra becsült munkatársai valamelyikének ne taláni megrövidítésével is tért kérjek *), s igénybe vegyem azt oly tárgyra, mely tudomásom és véleményem szerint vallás-közönségünk igazi és buzgóságra tettel is kész hiveit kétségkívül közelről érdekli.

Részemről mint egyház-községünk tűzhelyétől már hoszszu időn át távollakó csak arra valék utalva, hogy tájékozásomat egyházi közéletünk fejlődéséről és állapotáról, kivéve egyes jóakaratu magán tudósításokat, a Keresztény Magvetőből szerezzem, s miután tudom, hogy sokan lehetnek hozzám hasonló helyzetben, azt hívém, hogy leghelyesebben cselekszem, ha ohajtásomnak éppen egyházi folyóiratunk hasábjain adok kifejezést s ott teszem fel a kérést, hol a tárgy érdemét illető és hitem szerint vallás-közönségünk összes tagjait érdeklő választ évenként olvasni is ohajtanám.

Általánosán ismert dolog az, hogy nemzetek, társulatok és testületek anyagi életének és szellemi működésének egyik legfőbb záloga az anyagi élet fentartásához és a szellemi élet kellő nyilvánulhatásaihoz szükséges vagyoni erő állandó biztosítása. Egyház-közönségünk hivei előtt sem lehet tehát közönbös minél részleteseb tudomással birni azon állandó forrásokról, melyek lüktető ereje vallásos fejlődésünk és szellemi munkásságunk eszközei gyanánt szolgál. Tájékozást adhat ez arra, hogy miként kelljen lehető leg-czélyszerűbben eljárni a jelenben, és mire törekedjünk a jövő illetőleg egyházi életünk állandó biztosítása érdekében.

Nemcsak hogy nem kétlem, de benső hittel is meggyőződve vagyok arról, hogy azon t. hitrokonaim, kik vallásközönségünk bizalmából szereucsékek egyházi ügyeink igazgatásában tettleg résztvenni, lelkiismeretesen öröködnék a felett, hogy egyház-közönségünk

*) E kívánatnak örömezt engedünk. Reméljük, hogy cikkirő szakavatott dolgozataival többször is hozzájárul egyházunk ez életbevágó kérdésének tisztázásához. — Szerk.

összes vagyona, és ebben egyes alapítványainak tőkék, a lehető legokszertibben és a legpontosabban kezeltesenek, s hogy vagyoni viszonyaink állásáról vallás-közönségünk bármely tagja és bármikor a legrészletesebb tájékozást szerezheti, s ennek alapján azt, mit jónak tart, illetékes helyen nemcsak tudomásra hozhatja, de ott azt, akár személyesen, akár közvetett úton, megfelelő méltatásra is juttathatja.

Részemről azonban a tájékozásnak a megjelölt közvetlen érintkezés útján való megszerezhetését, szemben a mai fejlettebb viszonyokkal és szemben azzal, hogy egyházunk saját folyóirattal is bír, mely kétségkívül egyházunk életével egyenlően állandó életű leendő, különösen pedig szemben azzal is, hogy az csak Kolozsvárt, tehát helyhez kötve nyerhető meg: ma már nem tarthatom elegendőnek. Nem pedig azért, mert erre nemcsak a hivatalos tárgyalások idején, de azon kívül is szükséges módot nyújtani és pedig aként, hogy az, mind a tájékozást-szerzőnek, mind az adónak, lehető legkisebb megterhelhetésével járjon, az egyéni készségekre ne várjon, hanem azt serkentse s a magán előzékenységtől vagy szivességtől éppen ne függjön.

Ezen okokból tehát azt indítványozom, hogy vallás-közönségünk vagyoni viszonyainak ismertetése s az erre vonatkozó hivatalos tárgyalások, ez utóbbiak anynyiban a menynyiben éppen a vagyoni érdek netaláni megsértése nélkül nyilvánosságra bocsáthatók, — koronként a mint felmerülnek, vagy évenként legalább egyszer, a Ker. Magvetőben egész terjedelemben közöltessenek.

Én ezt oly kívánatosnak és anynyira szükségesnek is tartom, hogy ha a t. szerkesztőség ezen közlemények számára csak ugy adhatna helyet, hogy a folyóirat tartalmát lényegesen bőviteni kel-lene, akkor azt vélném, hogy ezen bővítés különben csekély költségeit maga az egyházi közpénztár viselje.

Szükséges volna különösebben, hogy minden év elején vagy illetőleg minden főtanácsi ülés előtt legalább 6 héttel közöltessék a megelőző év zár-számadása és pedig oly részletezéssel, miszerint abból tudni lehessen, hogy a bevételek és kiadások egyes fő-rovataira illetőleg ágazataira, mily összegek folytak be vagy adattak ki.

Közlendő lenne egy részletes vagyon-kimutatás, melyből mindenki ismerhesse azon vagyon-tőkét vagy birtokot, melynek rendeltetése vallás-közönségünk közszükségeinek fedezése, s hogy megtudhassa, ha vajon vagyon-szaporodás vagy csökkenés volt-é a

megelőző évben, s hogy olyan-é a kezelés vagy ennek eredménye, melyet az adott viszonyok között a legczélszerűbbnek és teljesen kielégítőnek lehet ismerni?

Kívánatos lenne a megállapított évi költségvetésnek egész terjedelmében való közlése, hogy előre ismerhető legyen a gazdálkodási terv, mely a magyar unitárius egyház életének fentartására szolgáló vagyon mérlegére befolyással leend. A menyinyiben pedig a költségvetés és zárszámadás a külön természetű és rendeltetésű egyes alapítványok vagyontökéjét, jövedelmét és kiadásait nem tűntethetné ki: ez esetben az alapítványok költségvetései és évi számadásai is külön közlendők volnának.

Tudom azt, hogy vallás-közönségünk igen nagy részben oly jövedelemmel is bír, melyet egyesek önként elvállalt kötelezettség alapján évenként fizetni tartoznak, de tudom azt is, hogy ezek között tetemes hátrálékok mutatkoznak, ugyanazért szükségesnek tartanám azt is, hogy ezen egyesek tartozási és fizetési kimutatása évenként például december hóban a Ker. Magvetőben szintén közzétetnék, mert tapasztalatok bizonyítják, hogy ez eljárás általában véve az elvállalt kötelezettség pontosabb teljesítésére serkent és így a hátrálékok kevesbülését eredményezi.

Én ugy hiszem, hogy a vagyoni viszonyok általam körvonalaiiban megjelölt ismertetése vallás-közönségünk közéletére és anyagi érdekeink lassu és biztos javulására, csak jótékony hatással lehetne, mert nem is tekintve a vagyon-felügyelet nyilvános gyakorlásának üdvös eszközét, alkalmas tényezőül szolgálna az érdekeltiségnek tágasabb körben való felkeltésére is, s ennek útján a munkásság és köztevékenység terére vonhatna még olyanokat is, kik különben távol maradnának. De alkalmas eszközül szolgálhatna ez még a nálunk anyyira szükséges egyéni áldozatkészség serkentésére is, mert az eddiginél könnyebben adna tájékozást a hiányokról, melyek segílyt igényelnek, valamint másfelől bővebb meggyőződést nyujtana arról is, hogy azok, kik áldozni készek, egész valóságában tudhassák meg azt, hogy a czél, melyet adományaikkal támogatni ohajtottak menyinyire lesz megközelítve.

Több éven át vártam, hogy a fennebbieket elmondja valaki más, de mert ez eddig nem történt, s bár időm és munkám saját szakkörömben is igen bő mértékben igénybe van véve, még se tudám megengedni a további várást, s elmondottam azért, mert a legélénkebben vagyok meggyőződve arról, miszerint vallásközön-

ségünk vagyoni viszonyainak évenkénti minél részletesebb ismeretése csakis üdvös eredményre vezethet; és miután mindnyájunk kötelességében áll az alapos reménnyel várható jó gyümölcsök megtermését elősegíteni; abban sem kételkedem, hogy a kérdésben forgó közlemények nyilvánosságra bocsátása lehető legközelebről kezdetét veendi.

Budapest, 1878. január hó.

Bedő Albert,
magy. kir. főerdőmester.

EGYHÁZKÖZSÉGÜNK PÉNZVAGYONA KEZELÉSÉRŐL S INDITVÁNY E TÁRGYBAN.

Az e tárgyban tett eddigi felszólalások és észrevételek mind azt mutatják, hogy egyes egyházaink pénzkezelése a legnagyobb részben igen sok kívánni valót hagy lenn; sőt az több tekintetben káros mind a hitelező egyházközségekre, mind az egyes adósokra nézve.

Azokkal együtt, a kik az ügyet nyilvánosság eleibe vitték s a kiknek ezért csak köszönetet szavazhatnak, én is tarthatatlannak állítom a jelen társadalmi viszonyok közt az eddigi kezdetleges pénzkezelést s annak jelzett hátrányait tapasztalatból csak megerősíthetem.

Minden felszólalók közt Rédiger Géza (I. Ker. Magvető 1876 V. füz.) barátom volt az első és az, a ki észrevételeiben különben ki nem fejtett indítványával, nézetem szerint, a leghatározottabban nyilatkozott az egyház-községek pénzügyi bajai orvoslásáról.

A második felszólaló Kovácsi Antal tanár ur volt, a ki hat környéki vizsgálószerk jegyzőkönyvéből*) összeállított kimutatás (I. Ker. Magvető 1876. VI. füz.) szerint 21,640 frt 20 krt, mint valóságos pénztári maradékot tüntet elé, a miből az ekkleziák helyes pénzkezelésére von következtetést. E valóságos pénztári ma-

*) Nem tudhatom, mi okból, K. tanár ur a más két környékről itt nem emlékezett meg. Talán, mert azokban vagy nem történt meg még akkor az esp. vizsgálat, vagy pedig nem volt a kimutatáshoz érdemes nagy mennyiségű pénztári maradék? Ha így van, ez csak jónak lehet a jele!